

**Foretræde for Folketingets
Miljø- og Fødevarerudvalg**
5. maj 2021

Formål med foretrædet

- Efterafgrøder er et vigtigt redskab til at mindske kvælstofudvaskningen
- Der lægges op til øget brug af efterafgrøder i en kommende klimaaftale for landbruget
- Det er intet dårligt ved de efterafgrøder man bruger i dag, men hvis mængden skal øges, så vil raps være effektivt at inkludere
- Danmarks nuværende regler har gjort, at raps er faldet udenfor puljen af efterafgrøder
- Jeg håber, at udvalgets medlemmer vil overveje brugen af raps som efterafgrøde i fremtiden

Hvorfor giver Raps som efterafgrøde mening?

- **Det kan undre, at raps ikke har den samme mulighed**
  - I dag er det allerede muligt at substituere en del af ens pligtige efterafgrøder med tidligt sået vintersæd. Eksempelvis kan 2 ha. Vinterhvede sået inden 7. september i 2021 substituere 1 ha. efterafgrøder
- **Den kornblomstrende familie er ideelle efterafgrøder**
  - Raps er en del af den korsblomstrede familie sammen med hovedefterafgrøder som Olieræddike og Sennep. Denne familie er ideel til formålet grundet deres meget dybe rødder, som går meget længere i jorden end f.eks. græsfamilien. Jo længere rod jo bedre mulighed for at opfange kvælstof
- **Raps er med til at sikre, at der kun er en meget kort periode uden afgrøder på marken**
  - Den største risiko for tab af næringsstoffer er når der ikke længere er en levende afgrøde på marken. Raps etableres samtidig med de andre efterafgrøder - og ligger efter høst

*Rapsplante rod 30 cm
(roden kan blive op til 1,5 meter
lang, da raps ikke dør af frost)*

Olieræddike rod 20 cm

Raps har mange gode sidegevinster

- Raps sprøjtes ikke med Glyfosat som mange andre efterafgrøder, da den ikke skal fjernes før etableringen af en vårafgrøde i foråret
- Raps har desuden flere positive sædskifteeffekter, herunder mod græsukrudt, som er et voksende problem i flere meget tunge kornsædskifter
- Rapskager kan bruges som foder til husdyr og bidrager allerede i dag til, at reducere Danmarks behov for import af højproteinafgrøder som f.eks. soja fra Sydamerika
- EU har lige godkendt rapsprotein til menneskeføde

Startgødning er ikke problemet

- I Tyskland er det tilladt at tildele efterafgrøder startgødning for at overkomme problemet med et ringe plantedække
- En veletableret efterafgrøde med et stærkt rodnet optager næring, når det frigives i løbet af efteråret
- Raps, som landmanden økonomisk har en interesse i, er veletableret og sund, optager dermed næring i efteråret, så længe der er vækst
- Ydermere kan raps overleve frost, i modsætning til hovedefterafgrøderne, hvilket betyder at raps kan optage næring i varme vintre, på trods af at den første frost er indtruffet

"Det er derfor nu sjældent, at afgrøderne ved høst ikke har tømt jorden for mineralsk kvælstof. Derfor skyldes den fortsat høje kvælstofudvaskning fra dansk landbrug ikke så meget kvælstoftilførsel i gødning som frigivelse (mineralisering) af kvælstof fra jordens organiske stof i efterårsperioden, hvor temperaturen fortsat er høj, men hvor der i mange af de nuværende dyrkningssystemer er for ringe plantedække til at sikre effektiv kvælstofoptagelse".

Professor Jørgen E. Olesen (AU)

Spørgsmål?